

๓๑๓๘๓๘

กรุงเทพ

๑

ธุรกิจ

วันจันทร์ที่ ๑ 10 กันยายน พ.ศ. 2544 ปีที่ 14 ฉบับที่ 4736

๑๑๖๑

จุดประกาย

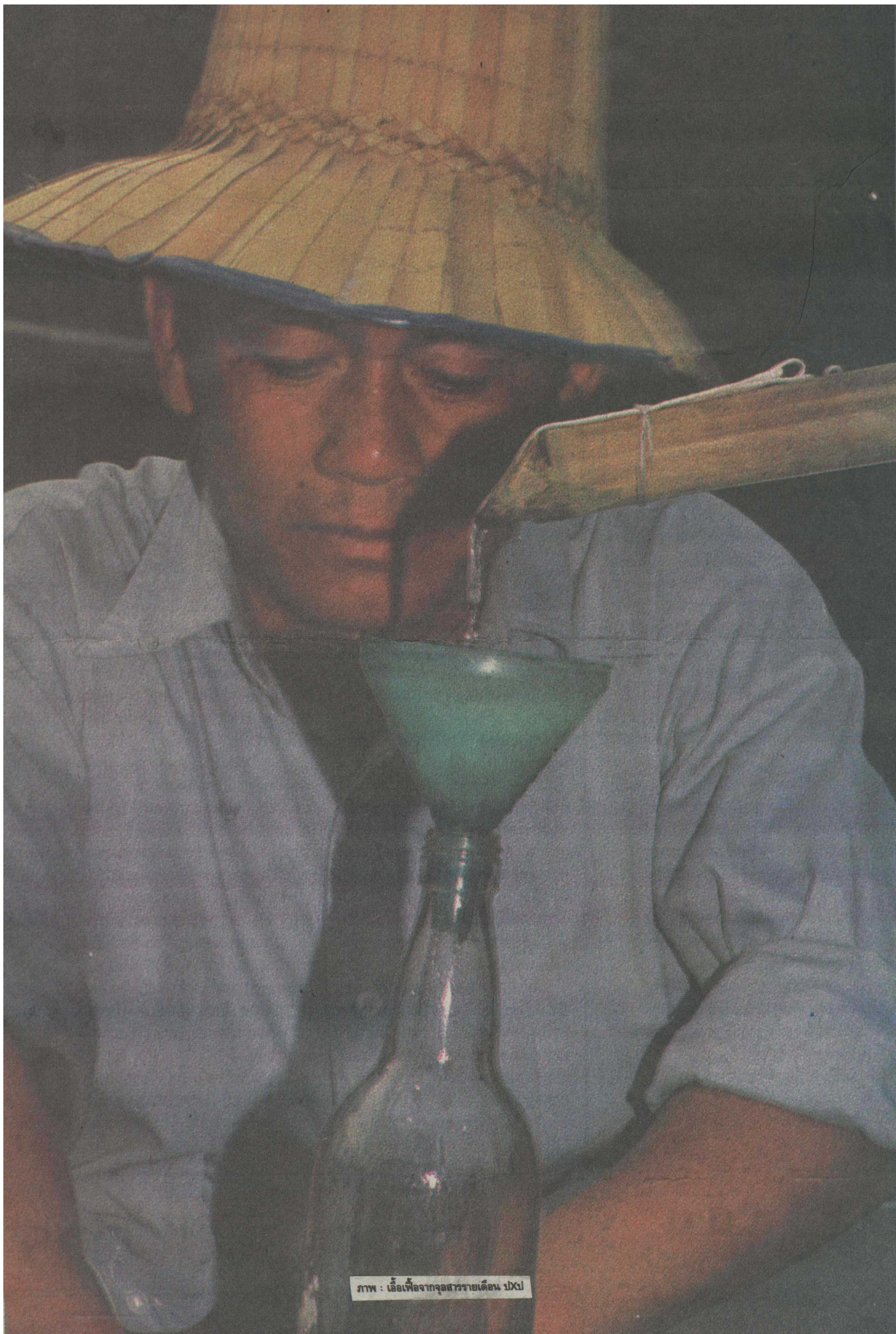
'น้ำเมา' เคล้า

ผลประโยชน์

อนาคต 'เหล้าเถื่อน'

อยู่ที่การขับเคลื่อนของรัฐ

ก่อนหน้าที่รัฐบาลจะตราพระราชบัญญัติสุราพ.ศ. 2493 เพื่อจัดเก็บภาษีสุรา ชาวบ้านทุกหัวระแหงเคยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น ต้มเหล้าพื้นบ้านบริโภคอย่างเสรี กระทั่งรัฐเข้ามาจัดการผูกขาด โดยเอกชนเพียงไม่กี่ราย ทำให้การผลิตเหล้าแต่ละท้องถิ่นชะงักลง ขาดศักยภาพในการพัฒนาอย่างน่าเสียดาย **เพ็ญลักษณ์ ภัคดิเจริญ** มีรายงานในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

ภาพ : เลือเพื่อจากจุดสารรายเดือน ๒๕๖๒

“**๖** ขาว่าเหล่าเถื่อนใส่ยาฆ่าแมลง คนส่วนใหญ่จึงไม่ค่อยอยากกิน เพราะอันตราย” คำถามแรกๆ ที่หลายคนกล่าว... นั่นเป็นเพียงเศษเสี้ยวของปัญหาเหล่าพื้นบ้าน เพราะองค์ปัญหาของเหล่าที่ถูกตีตราว่า **เถื่อน** ยังมีอีกมากมาย

ปัจจุบันการต้มเหล่าตามกฎหมายท้องถิ่นถึงจะเป็นสิ่งต้องห้ามตามกฎหมายมานาน 51 ปี แต่ก็ยังมีอยู่ทุกหัวระแหงของชุมชน เพียงแต่ว่าโอกาสในการพัฒนาการทำเหล่ากลั่นและเหล่าหมักได้ขาดช่วงไป ทำให้เหล่าพื้นบ้านไม่มีโอกาสเข้าสู่ตลาดในประเทศและต่างประเทศ เพราะตลาดยังเป็นการผูกขาดโดยบริษัทผลิตสุราเพียงไม่กี่แห่ง

บางแห่งเรียกเหล่าหมักว่า สาโท อุ กระแช่ น้ำตาลเมา และตะหวาก ตามลักษณะการใช้พืชผลทางการเกษตรในการผลิต ชาวบ้านจะมีสูตรเฉพาะในแต่ละท้องถิ่น บางแห่งใช้น้ำตาลโตนด (น้ำตาลสด) น้ำผึ้ง หรือแม้กระทั่งกล้วยหอมแดงไท ก็สามารถนำมาหมักเป็นไวน์ได้ หากอยากเพิ่มดีกรีความแรงของเหล่า ก็อาจจะนำมากลั่นเป็นเหล่ากลั่น

เมื่อ พ.ร.บ. สุรา 2493 ตีตราเหล่าพื้นบ้านว่าเถื่อน...

ชาวบ้านจึงได้รวมตัวกันตั้งเป็นเครือข่ายเหล่าพื้นบ้านแห่งประเทศไทย มีการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และจัดชุมนุมใหญ่ครั้งแรกที่จังหวัดเชียงราย ครั้งนั้นมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมกว่าสองหมื่นคน ในวันนั้นพวกเขาได้ยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลให้ผ่อนปรนการจับกุมชาวบ้านและยกเลิกกฎหมายสุราฉบับเก่า จากนั้นรัฐบาลได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการแก้ปัญหาเหล่าพื้นบ้านเพื่อรับฟังความเห็นประชาชนจากทุกภาค

ส่วนการชุมนุมครั้งที่สองของเครือข่ายเหล่าพื้นบ้านฯ ที่จังหวัดนครราชสีมา นับเป็นการรวมพลังของเกษตรกรและกลุ่มคนต้มเหล่าอาชีพอีกครั้ง เพื่อร่วมกันผลักดันร่าง พ.ร.บ.สุราฉบับประชาชน

เหล่าพื้นบ้านในอีสาน

เครือข่ายเหล่าพื้นบ้านแห่งประเทศไทย พลังภาคประชาชนในการต่อสู้เพื่อเรียกร้องขอความเป็นธรรมจากรัฐ เพื่อให้ธุรกิจเหล่าหลุดจากระบบการค้าผูกขาด และให้เหล่าพื้นบ้านสามารถผลิตได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ในเมื่อกฎหมายเปิดโอกาส ทำไมเราจะไม่สู้เรื่องนี้ พวกเราต้มเหล่ามาหลายชั่วอายุคน เกือบ

ทุกหมู่บ้านก็ทำเรื่องนี้ แถบโคราชในอำเภอหนองบุญภาคมีชื่อเสียงในการต้มเหล่าจริงๆ แล้วกฎหมายออกมาที่หลังคนต้มเหล่า แต่กลับถูกกีดกันผมคิดว่าถึงเวลาแล้วที่คนรุ่นหลังจะอนุรักษ์ภูมิปัญญา เพราะเท่าที่ผ่านมามีลักษณะสวย ใต้ดิน ของ กรมสรรพสามิต ทำให้รายได้หายไป” **โสภีร์ วาจาสิทธิ์** ประธานองค์กรสายสัมพันธ์คนโคราช กล่าวในงานมหกรรมเหล่าพื้นบ้านอาหารพื้นเมือง

ที่บ้านน้ำเมา อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา เครือข่ายสายสัมพันธ์คนโคราช มีชาวบ้านในเครือข่ายเหล่าพื้นบ้านประมาณ 300 ครัวเรือน อย่งหมู่บ้านที่อำเภอครบุรี อำเภอสูงเนิน ฯลฯ จังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่ยึดอาชีพต้มเหล่าพื้นบ้านหาเลี้ยงครอบครัว

“โสภีร์” หนึ่งในหลายครอบครัวที่สืบทอดกรรมวิธีการต้มเหล่าจากบรรพบุรุษ เขาได้เห็นการใช้สมุนไพรในการทำลูกแบ่งเพื่อใช้ทำสาโทมาทั้งชีวิต บางสูตรใช้สมุนไพรกว่า 30 ชนิด และไม่ได้ใช้วิธีการที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ไม่มียาฆ่าแมลงเข้ามาผสม ถ้าใครทำเช่นนั้นจะถูกขับไล่ออกจากเครือข่ายฯ ส่วนเหล่าพื้นบ้านนอกเครือข่ายพวกเขาไม่รู้ว่าจะมีสารเคมีหรือไม่ เพราะในเครือข่ายมีการตรวจคัดเรื่องนี้มาตลอด

“คนต้มเหล่าต้องซิม ถ้ามีสารพิษคนต้มต้องตายก่อน อย่งการวัดดีกรีเหล่า เทคนิโละย ชาวบ้านก็ใช้วิธีแบบชาวบ้านซิมก่อนออกมาจำหน่าย หากเปิดเสรีเหล่าเชื่อว่า จะต้องมีการรับรองมาตรฐาน เราอยากให้สังคมเห็นว่า เราผลิตเพื่อให้คนบริโภคจริงๆ”

แม้พวกเขาจะบอกว่า พลังคนอีสานยังไม่อาจเทียบเท่าการรวมตัวของเกษตรกรผู้ผลิตเหล่าพื้นบ้านภาคเหนือ ซึ่งมีความเหนียวแน่นสามารถมารวมตัวกันได้ถึง 20,000 คน บางหมู่บ้านมีชื่อเสียงในการทำแบ่งเหล่า โดยได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษอย่างหมู่บ้านเมอนป่ายาง อ.เทิง .เชียงราย มีรายได้หลักจากการจำหน่ายลูกแบ่งเหล่าจนสามารถปลดหนี้สินได้

เหล่าเถื่อนกับอิทธิพลมืด

ปัญหาต่างๆ ที่พวกเขาต้องประสบยังมีอีกมาก โดยเฉพาะปัญหาเจ้าหน้าที่สรรพสามิตจับกุมเหล่าเถื่อน รวมถึงอิทธิพลในท้องถิ่น เช่นกรณี

ฉวีวรรณ ปีกสูงเนิน ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ธุรการองค์การบริหารส่วนตำบลนางกลาง อ.สูงเนิน ถูกอาวุธปืนสังหารเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2544 เธอเป็นหนึ่งในเครือข่ายเหล่าพื้นบ้านแห่งประเทศไทย และอีกหลายองค์กรที่ทำงานเพื่อชุมชน

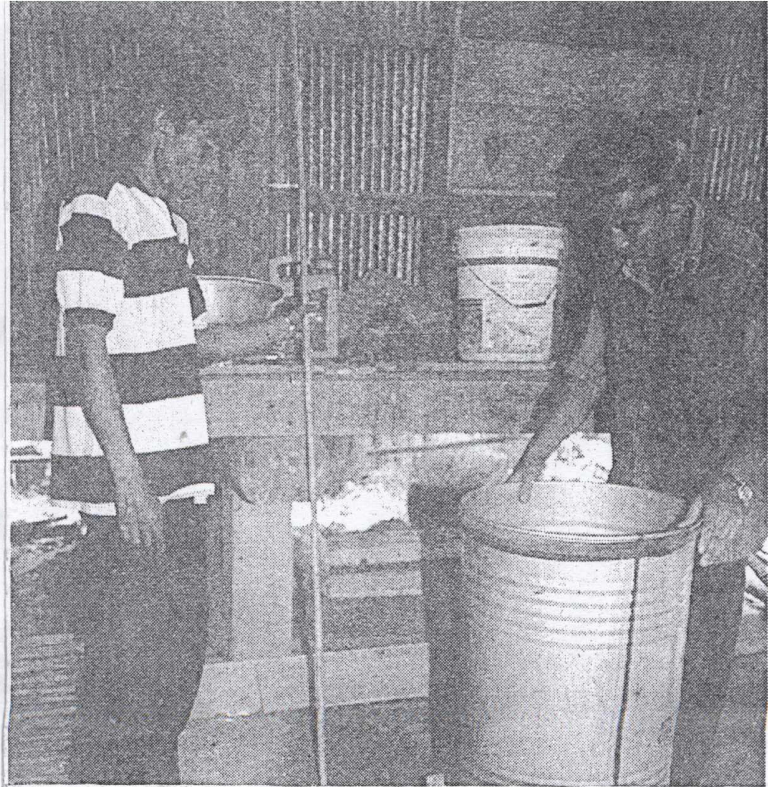
แม้การตายของฉวีวรรณ สาเหตุหลักเป็นเรื่องผลประโยชน์ใน อบต. ส่วนปัญหาเหล่าพื้นบ้าน อาจไม่ได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งโดยตรง แต่เธอก็มีบทบาทในการต่อสู้เพื่อความชอบธรรม

“ในส่วนของเหล่าพื้นบ้านก็มีแรงบีบ มีการโยงโยงกับเรื่อง อบต. เธอเข้าไปขัดผลประโยชน์ในการประมุขงานของผู้นำท้องถิ่น ในส่วนของเหล่าพื้นบ้านฉวีวรรณเป็นนักเคลื่อนไหวมวลชนที่ชาวบ้านยอมรับ ตอนที่ฉวีวรรณตาย ชาวบ้านบางส่วนกลัว บางคนก็หยุดต้มเหล่าไว้ก่อน ส่วนคนที่มีสายสัมพันธ์กับตำรวจก็ทำต่อไป” **รุธีรัตน์ ดีเดิม** เลขาธิการเครือข่ายเหล่าพื้นบ้านฯ กล่าว

ก่อนหน้านั้น... พ่อและพี่ชายของฉวีวรรณ เคยถูกลอบยิงเสียชีวิตในพื้นที่ตำบลนางกลาง อ.สูงเนิน เพราะอำนาจมืดเช่นกัน และในที่สุดก็ถูกปิดคดีอย่างไม่เป็นธรรม และไม่สามารถจับผู้ลอบสังหารได้ จึงเป็นปริศนาตาต่อไป

ประธานองค์กรสายสัมพันธ์คนโคราช เล่าถึงความตายของผู้นำชุมชนเช่นฉวีวรรณให้ฟังว่า แม้ว่าการตายของเธอจะไม่ใช่ปัญหาสุรา แต่ในพื้นที่นี้ก็มีปัญหาเรื่องเหล่าพื้นบ้านกับเจ้าหน้าที่สรรพสามิต ตอนนั้นกลุ่มนอกเครือข่ายฯ จะโดนหนักในเรื่องการจับกุม ส่วนกลุ่มเครือข่ายฯ จะช่วยกันต่อรอง

“มีหลายพื้นที่ไม่อยู่ในเครือข่ายฯ เวลาต้มเหล่าเถื่อนถูกปรับ 5,000 บาท พวกเขาจะกลัว แต่ในเครือข่ายฯ จะช่วยเหลือกัน เรื่องนี้อยู่ที่ว่าบางรายจะกลัวหรือรู้เกม แต่ผมคิดว่า การที่เราต้มเหล่าเถื่อน ทำให้เงินไม่ไหลออกจากหมู่บ้าน พอทำแล้วก็ไม่ต้องซื้อเหล่าข้างนอก เราทำส่งออกให้เครือข่ายฯ ขายวันหนึ่งประมาณ 300-400 ขวด เพราะเหล่าเด็ดของโคราชเป็นที่รู้จักดี”

ปัจจุบันเครือข่ายเหล่าพื้นบ้านกำลังร่วมกันผลักดันร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนและจำหน่ายเหล่าพื้นบ้านฉบับประชาชน โสภีร์ เล่าให้ฟังว่า มีชาวบ้านร่วมลงรายชื่อกว่า 100,000 ราย เพราะเราเห็นว่ามีการผูกขาดธุรกิจเหล่าเพียงไม่กี่ตระกูล กลุ่มเครือข่ายเหล่ากำลังขยายตัวทั่วประเทศ ต่อไปจะมีการประชุมที่ภาคใต้ ในอนาคตถ้ามีการผลิตเหล่าพื้นบ้านอย่างเป็นทางการจะมีองค์กรอิสระในการตรวจสอบเครือข่ายเหล่าพื้นบ้าน และมีองค์กรอาหารและยา (อย.) ตรวจสอบอีกครั้ง

อนาคตเหล่าพื้นบ้าน

แม้ปัจจุบันนโยบายรัฐ ยังไม่เปิดทางให้เหล่าพื้นบ้าน แต่ในอนาคตพวกเขาได้แต่หวังว่า จะมีการตีความ พ.ร.บ.สุรา พ.ศ. 2493 อีกครั้ง เพื่อให้ยกเลิกกฎหมายฉบับเก่า

“ผมคิดว่า เรื่องเหล่าพื้นบ้านพูดกันมาตลอด มันมีกฎหมายแปลกประหลาดออกมาควบคุมต่างๆ ที่เป็นภูมิปัญญา ทั่วโลกก็ทำกัน แต่กฎหมายห้าม พอชาวบ้านทำลาโทษถูกปรับ พวกเขาก็ไม่กล้า เพราะเงื่อนไขกฎหมายได้ทำลายพวกเขา งานนมทกรรมเหล่าพื้นบ้านที่โคราชเป็นการรวมตัวเกษตรกรหลายพันคน มีการขนเหล่าทุกผลิตภัณฑ์มาจำหน่าย อย่างเกษตรกรขายข้าวเหนียวได้ กก.ละ 5-6 บาท ถ้าเขาเอามาหมักเหล่าขาย ย่อมได้มูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน”

บำรุง คะโยธา เครือข่ายเกษตรกรรวมทางเลือกภาคอีสาน แสดงทัศนะ

เหล่าพื้นบ้านจึงเป็นอีกความหวังของเกษตรกร อาศัยพลังเคลื่อนไหวภาคประชาชน และภาครัฐได้มีการตั้ง

คณะกรรมการแก้ไขปัญหาเหล่าพื้นบ้าน เพื่อรับฟังปัญหาชาวบ้าน ซึ่งกรณีนี้ชาวบ้านค่อนข้างตื่นตัว และเข้าใจแล้วว่า ภูมิปัญญาได้ถูกบดบังและครอบงำมานาน

สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ ประธานอนุกรรมการแก้ไขปัญหาพื้นบ้าน เป็นอีกคนที่ติดตามสถานการณ์ของเหล่าพื้นบ้านทั่วทั้งภาค เขาเล่าให้ฟังว่า ประชาชนค่อนข้างเห็นด้วยที่จะมี พ.ร.บ.เหล่าฉบับประชาชน ในทางภาคอีสานมีการระดมพลังทำกฎหมายของตัวเอง ซึ่งพลังการเคลื่อนไหวของประชาชนมีความมุ่งมั่นและจริงจังที่จะยกเลิก พ.ร.บ.สุรา ปี 2493 ซึ่งมีลักษณะผูกขาดและตัดต่อนางเศรษฐกิจ

ไม่เพียงเท่านั้น กฎหมายดังกล่าว ยังไม่เปิดช่องให้เกษตรกรนำผลผลิตทางเกษตรที่เหลือนมาแปรรูปเป็นเหล่า และไวน์อีก เพราะกฎหมายไม่เอื้อต่อการพัฒนาภาคเกษตร ทำให้เงินไหลออกจากหมู่บ้าน

“บริษัทใหญ่ที่ผูกขาดเหล่ามีอิทธิพลอย่างสูงทั้งการเมืองและระบบราชการ ส่วนกลไกที่นำมาใช้ก็คือ การจับกุมของเจ้าหน้าที่สรรพสามิต แล้วการที่

กระทรวงเกษตรฯ ห้ามไม่ให้กรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับประชาชน เช่น กรมพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร ไปหนุนชาวบ้านให้ผลิตไวน์ เพราะเป็นสิ่งผิดกฎหมาย หรือไม่ให้หน่วยงานระดับจังหวัดเข้าไปส่งเสริมชาวบ้าน เพื่อนำผลผลิตการเกษตรที่เหลือไปทำไวน์หรือข้าวแช่ผมคิดว่าเป็นการตีเนียนสุดท้ายของระบบราชการที่รับเรื่องนี้มา” สมเกียรติกล่าว

นอกจากนี้ยังถูกมองว่า เหล่าพื้นบ้านต้องยกระดับคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจอย่างการผลิตลาโท เราได้บอกไปแล้วว่า ควรจะติดป้ายบอกว่า ใครผลิต มีส่วนผสมอะไรหมักกี่วัน จะได้ตรวจสอบคุณภาพได้

ส่วนปัญหาเรื่องยาฆ่าแมลงที่ผู้บริโภคได้รับข่าวสารมาเช่นนั้น สมเกียรติแสดงทัศนะว่า ผมคิดว่าเป็นกระแสโฆษณาที่ว่าเหล่าพื้นบ้านใส่ยาฆ่าแมลง เพราะตลาดเหล่าจะอยู่ได้จะต้องทำการตลาด อีกอย่างก็คือ ไนเครือข่ายเหล่าฯ จะห้ามใส่ยาฆ่าแมลงหรือสารเคมีใดๆ ทั้งสิ้น

อย่างเหล่าหมักในเครือข่ายเหล่าพื้นบ้าน ยืนยันได้ว่า คุณภาพใช้ได้ เพราะดีกรีค่อนข้างต่ำ จึงเป็นทั้งยาและอาหาร แต่เหล้ากลั่นดีกรีสูงๆ จำเป็นต้องมีการตรวจสอบคุณภาพ เพราะมีกระบวนการแยกระหว่างแอลกอฮอล์ที่เป็นพิษกับแอลกอฮอล์ที่ร่างกายสามารถรับได้

“ในส่วนของร่างกฎหมายพื้นบ้านฉบับประชาชน จะมีองค์กรมหาชน ซึ่งเป็นที่รวมของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ

ด้านนี้ตรวจสอบ นอกจากคุณภาพของเหล่าแล้ว ยังต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กรณีนี้ก็ต้องให้ได้มาตรฐานมีคณะกรรมการควบคุมในระดับท้องถิ่น และระดับอำเภอ ซึ่งมีหลายภาคีด้วยกัน เราจะไม่ให้มีการใส่สารพิษ ถ้าใครใส่ก็จะถูกออกจากเครือข่ายทันที”

อย่างไรก็ตาม ในแง่กลไกผลิตเหล่าของเครือข่ายฯ มีการร่างไว้ว่า คณะกรรมการควบคุมเหล่าพื้นบ้านสามารถเพิกถอนใบอนุญาตผู้ผลิตได้หากมีปัญหามาตรฐาน ในอนาคตจึงถูกมองว่า เหล่าพื้นบ้านจะเป็นที่ยอมรับในตลาดระดับโลกและตลาดภายในประเทศ

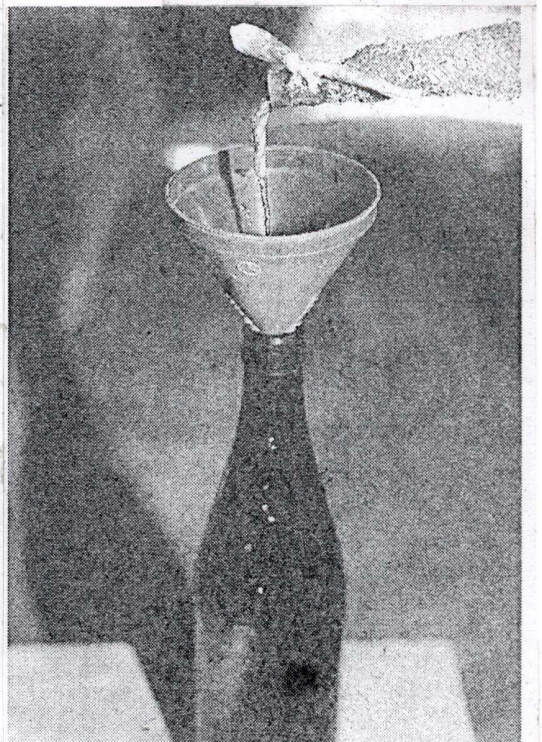
“ผมคิดว่า ประวัติศาสตร์การพัฒนเหล่าพื้นบ้านบ้านเราถูกตัดตอนมานาน 51 ปี ทั้งๆ ที่สกอตแลนด์มีการพัฒนายาวนานกว่า 200 ปี ถ้าให้มีการผลิตเหล่าพื้นบ้านอย่างถูกกฎหมายประมาณ 2-3 ทศวรรษ จะเป็นที่ยูรักในต่างประเทศ แต่ขณะเดียวกัน เราควรยึด

โยงไม่ให้เงินไหลออกนอกประเทศ” อาจารย์สมเกียรติ แสดงทัศนะ แม้ว่าในแง่ของเทคโนโลยีอาจมีปัญหายูบย้าง ไม่ว่าจะเครื่องมือวัด แอลกอฮอล์ หรือเครื่องแยกแอลกอฮอล์ ซึ่งในอนาคตพวกเขาคิดว่า จะคิดค้นภูมิปัญญาสร้างเครื่องมือขึ้นมา เพราะเครื่องมือตัวนี้มีราคาสูงถึงสองล้านบาท

“เราจะถกกันอย่างไรให้มีความเป็นพิษน้อยที่สุด ผมคิดว่าในส่วนของเครื่องวัดดีกรีไม่มีปัญหา ไม้ว่าดีกรีจะสูงหรือต่ำ การผลิตต้องไม่มีดีกรีที่ไม่เป็นพิษมากเกินไป แต่ในแง่พฤติกรรมชุมชนยืนยันว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านสืบทอดมาเป็นร้อยๆ ปี ไม่น่าจะมีปัญหา”

การเปิดเสรีเหล่าพื้นบ้านอย่างถูกต้องตามกฎหมาย นักวิชาการวิเคราะห์ว่า ถ้าชาวบ้านมีโอกาสพัฒนาเหล่าพื้นบ้านออกจำหน่าย รัฐจะมีรายได้จากภาษีสุรามากขึ้น รายได้ที่เคยเก็บได้ปีละ 25,000-30,000 ล้านบาท คาดคะเนว่าจะเก็บได้ปีละ 50,000 ล้านบาท โดยกลุ่มเครือข่ายเหล่าพื้นบ้านเสนอว่า ควรเก็บภาษีเหล่าพื้นบ้านขวดละ 3-5 บาท (ตามชนิดเหล่าหมักหรือเหล่ากลั่น) เชื่อว่าหากอยู่ในระบบดังกล่าวจะมีรายได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยกว่าเดิม

ในเมื่อประชาชนร้องขอความเป็นธรรม...แล้วรัฐจะปลดแอกเหล่าพื้นบ้านให้เป็นอิสระหรือไม่ ก็เป็นเรื่องที่ต้องติดตามต่อไป

สถานการณ์เหล้าพื้นบ้าน

● รัฐบาลออก พ.ร.บ.สุรา 2493 กำหนดและจัดเก็บภาษีสสุรา ทำให้เหล้าขาว สาโท น้ำขาว กระแช่ ตะหวาก น้ำตาลเมา ของชาวบ้าน กลายเป็นเหล้าเถื่อน โดยมาตรา 30 และ 31 ระบุโทษว่า ถ้าเป็นการผลิต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำและปรับ ถ้าขายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่เกิน 10,000 บาท แต่ถ้าเป็นสุราแช่ ต้องระวางโทษไม่เกิน 200 บาท

● 15 กันยายน 2541 มติคณะรัฐมนตรีให้เปิดเสรีในการผลิตและจำหน่ายทั้งเหล้าขาวและเหล้าสี และสนับสนุนการผลิตสุราในชุมชน ให้กระทรวงการคลังเป็นคนทำหลักเกณฑ์ ต่อมาได้ยกร่างหลักเกณฑ์ที่ต้องขออนุญาตผลิตและจำหน่ายสุราแก่ชาววัดตฤติบทางการเกษตร และให้กระทรวงมหาดไทยเป็นดูแลผลกระทบด้านสังคม

มีการตั้งหลักเกณฑ์การทำเหล้าขาว เหล้าสี ไวน์ เบียร์ ด้วยวงเงินที่สูงเกินกว่าชาวบ้านจะทำได้ การผลิตสาโทหรืออุต้องมีทุนจดทะเบียนถึง 2 ล้านบาท หากเป็นสุรากระแช่ต้องลงทุนสร้างโรงงานไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท ไม่รวมค่าที่ดินซึ่งเป็นต้นทุนสูงเกินไปสำหรับชุมชน

● 7 พฤศจิกายน 2543 มติคณะรัฐมนตรีตามที่กระทรวงการคลังเสนอเกณฑ์การผลิตสุราพื้นเมืองและสุราที่ทำจากวัตถุดิบที่ได้จากการเกษตร ตามนโยบายเปิดเสรี หากเอกชนสนใจจะผลิตต้องรวมตัวกันเป็นสหกรณ์เพื่อขออนุญาต ตามกฎกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ที่ออกประกาศเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2543 สามารถผลิตสุรากลั่นประเภทวิสกี้ บรันดีและยีนที่มีแรงแอลกอฮอล์ 28 ดีกรี ขึ้นต่ำนวันละ 30,000 ลิตรต่อวัน มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 200 ไร่

● 9-10 ธันวาคม 2543 องค์การการศึกษาและองค์กรท้องถิ่น 11 แห่ง ซึ่งติดตามและศึกษานโยบายเหล้าเสรีมาโดยตลอด ได้ร่วมตัวกันจัดโครงการ "มหกรรมภูมิปัญญาเหล้าพื้นบ้านอีสานเพื่อการพึ่งพาตนเอง" ที่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

● 1 กุมภาพันธ์ 2544 แกนนำเครือข่ายอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเหล้าสาโทภาคเหนือตอนบน นำโดยนายบุญศักดิ์ ชุมภู ประธานเครือข่ายฯ ได้จัดประชุมชาวบ้านในท้องที่อำเภอปง จังหวัดพะเยา และอำเภอใกล้เคียง เพื่อหาแนวร่วมในการผลักดันนโยบายเหล้าเสรีร่วมกันกับพื้นที่อื่นๆ

● 10 มีนาคม 2544 มีการประกาศจัดตั้งเครือข่ายเหล้าพื้นบ้านแห่งประเทศไทย ประกอบด้วยผู้ทำเหล้าพื้นบ้าน เพื่อร่วมกันผลักดันร่างพระราชบัญญัติการจัดแจงและจำหน่ายเหล้าพื้นบ้านฉบับที่ประชาชนร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาการผูกขาดผลิตเหล้าของรัฐ

● 4 เมษายน 2544 สมาชิกเครือข่ายอนุรักษ์ภูมิปัญญาพื้นบ้านภาคเหนือตอนบน มาร่วมประชุมสามัญประจำปีที่สนามกีฬากลางจังหวัดเชียงราย เพื่อเสนอให้รัฐแก้ไขพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 รวมถึงให้มีการชะลอการจับกุมขณะระหว่างที่กฎหมายยังไม่เสร็จ ขณะที่ตัวแทนรัฐบาลรับข้อเสนองของเกษตรกร เพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

● 25-26 สิงหาคม 2544 เกษตรกรในเครือข่ายเหล้าพื้นบ้านแห่งประเทศไทย จัดมหกรรมเหล้าพื้นบ้านเพื่อประกาศปลดแอกจากพ.ร.บ.สุรา 2493 ครั้งที่ 2 ที่บ้านน้ำเมา อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา มีเกษตรกรในเครือข่ายมาร่วม 3,000 คน พร้อมเข้าชื่อเพื่อเสนอร่าง พ.ร.บ. การจัดแจงและจำหน่ายเหล้าพื้นบ้านฉบับประชาชนกว่า 50,000 รายชื่อ

(หมายเหตุ : ข้อมูลบางส่วนจากจุลสารรายเดือน บXB)

ลูกแป้ง ทำจากสمنไพรหลายชนิด